

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 12.—
 Pol leta . . . 6.—
 Četrť leta . . . 3.—
 Mesečno . . . 1.20
 Zunanji Avstrije: ----
 Celo leto . . . 15.—
 Posamezne številke
 -- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila se računajo po 18 v. od 6 redne petivrstice: večkratnih oznanilih več -- popust.
 „Straža“ izhaja v ponedeljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo Maribor
 Broška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Seidler z bičem.

Seidlerjev bič, ki so mu ga vsilili proti dinastiji in državi uporni nemški valovi, je začel peti. Proti Jugoslovanom se je poostrila cenzura in se je začelo omejevati zborovanja, kakor kaže Bizeljsko, kjer Hrvati in Srbi niso smeli več govoriti in Trbovlje, kjer je bil shod kratkomalo na željo Nemcev prepovedan. K binkoštnim praznikom je zapel bič tudi proti Čehom. Vlada je razglasila naredbe, s katerimi se ustvarjajo okrožna glavarstva za celo Češko.

Okrožna glavarstva za Češko pomenijo delitev Češke v nemški in češki del in sicer se je izvršila delitev tako, kakor jo želijo Nemci, ne pa dogovorno z obema narodoma. Češke manjšine, ki se nahajajo v vseh okrajih nemške Češke, so izročene na milost in nemilost Nemcev, to se pravi v smrti.

Vlada s svojim korakom ni nameravala spraviti narodnosti, ampak ugoditi edino le nemškim željam. Sicer bi morala postopati dogovorno s Čehi ter enako okrožja ustvariti tudi na Štajerskem, Koroškem, Primorskem in Gališkem. Da je vse to opostila, kaže, da noče služiti narodnostnemu miru, ampak le gospodstvaželnosti Nemcev.

Minister Žolger je uvidel, da je novi kurz naperjen proti Slovanom in je pravočasno odstopil. Grof Silva Tarouca in ukrajinski minister Horwacovsky sta se dala izrabiti za nasilstva in preganjanja proti Slovanom. Slovanski narodi si bodo njih imena dobro zapomnili.

Grof Clary preganjanja.

Do danes še ni izšel vladni ferman za preganjanja Jugoslovanov. Toda grof Clary ne more tako dolgo čakati, njemu, ki je v vseh drugih stvareh oboževatelj največje počasnosti, je Dunaj naenkrat prepočasen. Zato je izdal svoj lasten fer-

man za preganjanje jugoslovanske ideje na srednjih šolah.

Na srednjih šolah se je prepovedala jugoslovanska misel in vsako delovanje za njo. Zgodovina nas uči, s kakim uspehom se ideje prepovedujejo, in zato smo popolnoma mirni. Za našo srednjošolsko mladino nimamo nobenega strahu.

Glavni kontingent kričačev na tem shodu je bila srednješolska mladina, ki je bila mafodane do zadnjega zbrana na zborovališču. K vsakemu napadu je mladina glasno heilala. Pri obhodu je bila udeležena skoro izključno srednješolska mladina.

Mi ne zahtevamo nobenih odredb proti nemški mladini, zato smo preveč svobodoljubni. Samo našo mladino opozarjamo na ta dejstva in jasno ji bo postalo zakaj njeni očetje zantevajo jugoslovansko državo.

Grof Clary bo s svojo objektivnostjo postal kmalu najhujši propagator jugoslovanske ideje. Ako torej hoče dunajska vlada koga preganjanja, bi bilo najboljše, da najprvo Clary ja preganja iz lepe stajerske dežele.

Wolte na vladi.

Trbovlje, 19. t. m.

Danes smo dobili iz Maribora brzozavno poročilo, da je novi vodja celjskega glavarstva gospod Wolte prepovedal manifestacijski shod v Trbovljah.

Trbovlje so na Štajerskem največji slovenski kraj ter za Gradcem in Mariborom največja stajerska občina. Samoumevno je torej bilo, da hočejo tudi Trbovlje izraziti svojo pripadnost k jugoslovanski misli. Nemirov se ni bilo bati, kajti vse stranke, katoliška, liberalna in socialdemokratska so bile edine, na skupno manifestacijo za jugoslovansko idejo. Poleg dr. Korošca, dr. Benkoviča in dr. Ravniharja bi govorili tudi sodrugi Čobal in Kristan. Iz ozirov na javni red in mir torej shoda ni trebalo prepovedati. Prepoved je bila

le zahteva par nemških uradnikov pod vodstvom Faschinga,

Tem par Nemcem je ugodil uradni vodja celjskega glavarstva gospod Wolte in je prepovedal shod. Na željo tisoč in tisoč Slovencev pa se ni oziral.

S to prepovedjo, naperjeno proti Slovincem, je začel gospod Wolte svojo vlado v celjskem glavarstvu. Za to bo žel pohvalo prijatelja Slovencev grofa Claryja in njegovega zaščitnika Markhla. V okraju, kjer ni niti en odstotek Nemcev, se bo vladalo v nemškem duhu. Zopet en dokaz več, kako potrebna je naša jugoslovanska država.

Še nekaj iz sekovske škofije.

Iz Apač se nam poroča:

Zelo neljubo je gotovim gospodom v Gradu, da se je „Straža“ tako odločno zavzela za Slovence v sekovski škofiji. Ker se od neke strani trdi, da imajo Slovenci v Apačah dovolj slovenske službe božje, naj povem javnosti sledeče:

V župniji Apače je več kot polovica prebivalstva popolnoma slovenska. Za časa rajnega g. župnika Kukovca sta bili celo obe službi božji večinoma slovenski. Nemške pridige so bile le ob gotovih nedeljah in praznikih. Tudi g. kaplan je bil vedno Slovenec. Ko je blagi g. Kukovec umrl, so ponudili to župnijo č. g. Kuselu, ki je bil rodom Čeh. Mož, je izjavil, da je bolan in da ni popolnoma zmožen slovenskega jezika, da torej ne more tako občevati z župljani, kakor bi bilo treba. In v Gradu so mu obljubili, da naj le sprejme župnijo, dobil bo vedno Slovenceva-kaplana. A že po par mesecih so mu odvzeli slovenskega pomočnika in mu poslali trdega Nemca.

Ko je g. Kusela umrl, je dobil župnijo Apače g. dr. Potzinger, sedanji državni poslanec, ki je izrazilo nemškega mišljenja. Ker so Slovenci vedno in vedno prosjačili za slovensko službo božjo, je naprosil č. oo. kapucine v Lipnici za pomoč. Vsak mesec enkrat je prišel o. kapucin v Apače pridigovat in spovedovat Slovence. To se je godilo samo četrt leta. Kar naenkrat pa je prišla prepoved od graškega č. konsistorija, da oo. kapucini ne smejo v Apačah več slovenski pridigovati, pač pa se je milostno dovolilo, da se smejo Slovenci še naprej slovensko — spovedovati.

Sedanji g. kaplan, ki zna nekaj besed slovensko, še ne mara vsako nedeljo prečitati slovenskega evangelija. Gospod mnogokrat kratkomalo izjavi: Za

LISTEK.

Jugoslavija Jugoslovanom.

(Dalje.)

Trst z okolico.

Trst z okolico šteje po zadnjem ljudskem štetju 229.510 prebivalcev. Od teh je 56.908 Slovencev, 2396 Srbohrvatov, 119.023 Italijanov, 11.850 Nemcev, 779 drugih in 38.554 inozemcev.

Od domačega prebivalstva je bilo rojenih v Trstu 130.728 oseb, v slovenskih okrajih 36.885 oseb, v hrvatskih (srbskih) okrajih 11.110 oseb, v drugih slovenskih okrajih 2122 oseb, v italijanskih okrajih pa 15.125 oseb in v nemških okrajih 6394 oseb.

Vzlic temu, da je vsa okolica izključno slovenska, in je tudi v mestu samem bila vsaj tretjina prebivalstva slovenske narodnosti, so našli v mestu in okolici le 56.908 Slovencev. Še bolj pa de to v oči pri Hrvatih, oziroma Srbih. Dasi je v mestu naseljenih 11.110 oseb iz hrvatskih, oziroma srbskih okrajev Istre in Dalmacije, so vendar našli le 2396 Srbo-Hrvatov! Iz tega se jasno razvidi, da smo smeli povsem opravičeno vzeti število Slovencev v Trstu z 80.000, in ono Hrvatov in Srbov z 12.000. Vsekako so pa ta števila prej prenizka nego previsoka.

40 let že zahtevajo Slovenci v Trstu javne ljudske šole v materinem jeziku. A vse zaman. Sloven- of si morajo svoje šole vzdrževati sami in vlada plačuje za te šole le 15 učiteljev, dočim plačuje za Nem-

ce preko 70 ljudskih in meščanskih učiteljev. In vendar je v Trstu komaj niti 11.000 Nemcev napram 50 tisoč Slovincem! Pa še ti Nemci niso domačini, ampak priseljenci. Da je namestnik Nemeč, finančni ravnatelj Nemeč, ravnatelj pošte in brzozava Nemeč in predsednik pomorske vlade Nemeč, ni treba niti še posebej omeniti. A pri železniškem ravnateljstvu, ki je izključno za železnice, ki tečejo po jugoslovanski zemlji, je 90 od 100 nemških in niti 10 od 100 slovenskih uradnikov. Slovenec je tudi tukaj suženj na lastni zemlji.

Istra.

Istra ima glasom ljudskega šteja iz leta 1910 404.286 prebivalcev, med temi 5540 Slovencev, 19279 Nemcev, 167.966 Hrvatov in Srbov, 147.386 Italijanov, 3010 drugih in 1238 tujih državljanov. No, v resnici je število Slovencev najmanj 56.000 in ono Hrvatov in Srbov 181.000, ker nam so po mestih na tisoče naših ljudi napisali za Italijane. Vzlic temu pa, da tvorijo Slovenci in Hrvati skoro dve tretjini prebivalstva dežele in Italijani komaj eno tretjino, imajo v deželnem zboru in odboru vendar Italijani večino in slovenskim ter hrvatskim poslancem v deželnem zboru niti ni dovoljeno, da bi se posluževali svojega jezika. V zadnjih letih pa se tudi v Istri že prav živo občuti pritisk Nemcev. Pulj, kjer je mogočna trdnjava in vojna luka, ima že močno nemško kolonijo.

V Opatiji je večina večjih hotelov in restavracij v nemških rokah in enako je v Portorose pri Firanu, na zapadni obali Istre. Ako pomislimo, s kako

doslednostjo in vstrajnostjo zasledujejo Nemci vsak si postavljen cilj, potem mora tudi ta nemški pritok v Istro vzbuditi v nas prav resne pomisleke. Saj je število Nemcev v Istri danes že prekoračilo število 13.000, dočim pred 50 leti v Istri Nemcev takorekoč še poznali niso.

Hrvatska (s Slavonijo)

Omenili smo že, da so Hrvatje izvolili leta 1103 ogrskega kralja Kolomana za svojega kralja. V začetku med Ogrsko in Hrvatsko tudi res ni bilo dru-

danes izostane slovenski evangelij! — Pridigovat pa sploh ne zna slovenski. In četudi pove par stavkov v slovenščini, ga noben Slovenec ne razume. Slovenski verniki, ki mnogi ne razumejo nemškega jezika, in se ne znajo nemški spovedovati, so po krivdi graškega konsistorija v verskem oziru silno zapuščeni! Mnogi si pomagajo s tem, da grédo v bližnje slovenske župnije: k Sv. Petru, Sv. Benediktu, Sv. Ani ali celo k Mariji Snežni se spovedovat. Starčki, starke, posebno pa bolniki, morajo umreti — brez spovedi, brez sv. popotnice. In slovenske duhovnike pošilja škof Schuster in njegov konsistorij v gornještajerske planinske župnije.

Slovansko slavlje v Pragi.

Naši slovanski češki bratje v Pragi slave 50-letnico, ko se je položil temeljni kamen „Narodnemu divadlu“ v časih, ko so bili podobni našim. Nemške in madžarske nakanice se niso posrečile. Tudi zdaj se hoče velenemcem in Madžarom zarubiti česke in jugoslovanske človeka, a kar se jim ni do sedaj posrečilo, se jim tudi v bodoče ne bo.

Kulturno slavlje v Pragi je svetli mejnik sloge Slovanov v hudih časih, ki jih bomo preživeli kakor zmagovalci, ker resnica je premagala vedno laž, in pravica je vedno močnejša, kakor krivica.

In Praga: krasna prestolnica Pžemistov, se sedaj raduje v svojem kulturnem slavlju. Sprejema navdušeno slovanske goste, zastopnike vseh slovanskih narodnosti, ki so prišli, da stisnejo desnico bratecu Cehu. Prišli so Poljaki in dokazali, da hočejo skupno s Čehi kljubovati nevarnostim sedanjih časov. In navdušeno pozdravljajo Čehi Jugoslovane, Hrvate, Srce, Slovence; vse kulturne organizacije in časopisje je zastopano pri praskem slavlju. Praga je vsa v zastavah. Narod se raduje, zbira prispevke narodnim obrambnim organizacijam po cestah.

Dne 16. t. m. ob 11. uri dopoldne se je otvorilo slavnostno zborovanje. Zbrali so se poleg Čehov delegati slovanskih in latinskih narodov in burne ovacije so naznanjale že s trga sem prihod novih gostov. Otvoril je vrsto govornikov dr. Karel Kramar. Za njim je govoril pisatelj Jirasek, slovaški pesnik Zvezdoslav, poljski pisatelj Kasprovec, nato italijanski poslanec Conci, ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar, zagrebški župan Srkulj, za Bošnjake in Hercegovce Vojeslav Šola, češki pisatelj Krejčí in predsednik Češkega Svaza Stanek. Po odpetju pesmi „Kdo ste, božji bojovníci“ je nagovoril goste še enkrat poslanec Stanek, nakar je dr. Karel Kramar v kratkem nagovoru zaključil zborovanje, ki je trajalo nad celo tri ure.

Dr. Kramar je izvajal: „Nočemo se zadovoljiti s tem, kar se nam iz milosti dovoljuje. Mi nočemo živeti lastno narodno in kulturno življenje; brez tujega varuštva hočemo delovati za svoje ideale svobode in pravičnosti. Ne potrebujemo tujega duha, nočemo tujega reda. Naš najboljši vodnik je naša izobrazba. Močan stoji naš narod tu iz lastnih sil in trdno zaupava v svojo lepšo bodočnost. Močan stoji naš narod tu pred svetom, pripravljen na boj za svobodo in pravičnost in pripravljen, da si ustvari boljšo usodo v odočnosti. Združeni v boju hočemo delati za ta cilj, za boljšo bodočnost našega celotnega naroda. Naš češki narod ne bo poginil. Naša zlata slovanska Praga bo enkrat zopet zablestela v kraljevskem sijaju in bo zopet predstavateljica svobodnega in slavnega češkega naroda.“

Italijan Conci je povdarjal: „Gospoda moja! Bilo bi mi prijetno, če bi mogel govoriti k vam v češkem jeziku; ker mi pa je to nemogoče, vas prosim, da poslušate moje besede v italijanskem jeziku, ker sem si svest, da češki narod kot civiliziran narod daje čast tudi našemu jeziku. Izrekam vam svojo najpristržnejšo zahvalo za sijajni, veličastni in entuziaistični sprejem, ki sem ga bil deležen jaz s svojimi tovariši v vašem krasnem mestu. Vsi smo bili preseneteni od simpatičnega in pristržnega sprejema, ki ga

ge skupnosti, kakor skupni kralj. Med obema kraljestvoma je obstojala le takozvana personalna unija. Toda malo pomalem so si znali Madžari pridobiti vedno več vpliva na notranje hrvatske zadeve. Tudi še danes ima kraljevina popolno samoupravo glede politične uprave, sodstva in šolstva. Toda ta samouprava je v glavnem le na papirju, dočim se Hrvatje v resnici tudi v onih stvareh, kjer jim je zagotovljena samouprava, ne smejo ganiti ker mora vse postaviti, ki jih sklene sabor, potrditi najprvo ogrska vlada in se smejo šele potem predložiti kralju (cesarju) v odobrenje. Ravnotako mora vse višje uradnike potrditi budimpeštanska vlada, ki seveda gleda na to, da pridejo na višja mesta le ljudje, ki so ji po volji. A jasno pa je, da ljudje, ki so po volji ogrske vlade, ne morejo biti po volji naroda in tudi ne delati za njega dobrobit.

Glasom nagodbe, ki so jo sklenili Madžari in Hrvatje leta 1868, mora biti v vseh uradih kraljevine Hrvatske in Slavonije izključno hrvaščina uradni jezik. Torej ne samo pri onih oddelkih, glede katerih je Hrvatska samoupravna, namreč pri politični upravi, sodstvu in šolstvu, temveč tudi pri vseh skupnih uradih, to je pri pošti, financih, železnici itd. In tu so Madžari Hrvatje na uprav nesramen način ogoljufali. Vzlic jasni odločbi nagodbene postavbe so vendar u-

(Dalje prihodnjic.)

dam je priredil plemeniti češki narod. Nič ne more narodov bolj zblížati, kakor skupna žalost, nič ni zblížalo češkega in italijanskega naroda bolj, kakor nasilje in persekucije, izvršene nad obema narodoma. Toda vse to nasilje in zasledovanje ne bo imelo nobenega drugega vspeha, kakor da utrdi in zjeklani oba naroda. Oba naroda sta zaprisegla na svoj ščit besede: „Zlomiti nas morete, ukloniti ne!“ Ko pa sem videl, s kakim nevpogljivim vstrajanjem vzdrži češki narod nasproti vsem krivičnim persekucijam in zasledovanjem, ko sem videl, s kakim entuzijazmom se je postavil ves vaš veliki narod v eno falango za svoje trdne može, si so pretrpeli krivično zasledovanje, sem se zavedel: Ta narod ne more poginiti! Ta narod bo v svoji sveti stvari zmagal! Iskrena moja želja je, da bi se to zgodilo in da bi se zgodilo že v čim najkrajšem času. Zato pozdrav, zato želje od zasledovanega naroda zasledovanemu narodu, ki je trpel in prenašal zasledovanje in trpi in prenaša zasledovanje še danes, narodu, ki trpi težko podjarmljenje. Češki lev naj bi kmalu mirno zrl v bodočnost po svojem triumfu.“

Ob koncu shoda je deset- in desettisočev broječa množica viharno zapela pesem „Kdo domov muj?“ Na shodu je štajerske Slovence zastopal poslanec M. Brenčič.

Na ljudskem taboru, ki ga je ljudstvo kar samoočebno zahtevalo in je trajal pred hotelom „Zlate husy“ še čez polnoč, je govoril poleg velikega štota čeških in drugih govornikov tudi naš poslanec M. Brenčič.

V petek dopoldne se je vršilo v Gregrovi dvorani veliko slovansko politično zborovanje. Predsedoval je dr. Kramar; govorili so izmed Jugoslovancev Pavelič, Hribar, Šola, Radić in Smodej ter Italijan Conci. Sprejela se je resolucija, v kateri zbrani zastopniki nemških narodov prisegajo, da hočejo napeti vse sile, da si zopet priborijo svoje pravice. Mir, ki se bo sklenil na podlagi pravičnosti in samoodločbe narodov, bo odpravil nasilje in prinesel narodom enakopravnost in svobodo. —

Vojaška oblast je s silo preprečila soudeležbo vojaških oseb pri slavnostih, kar je seveda izzvalo nemalo razburjenja.

Dne 17. t. m. popoldne so zborovali časniki. Jugoslovansko časnikiarstvo so zastopali dr. Kramer, dr. Cankar, poslanec Ribnikar, vikar Smodej, hrvatski časnikiarji dr. Novak, Jutrica, M. Fertilić, dr. Jelavić iz Bosne in dr. Budisavljević. V navdušeni resoluciji povdarjajo, da hočejo slovanski časnikiarji žrtvovati vse svoje sile in zmožnosti dosegi državne enotnosti češko-slovaškega in jugoslovanskega ter poljskega naroda. Protestovali so tudi proti persekucijam slovanskih časnikiarjev. — Istega dne dopoldne so zborovale tudi slovanske žene. Zastopane so bile tudi Slovenke. Sicer pa so se vršile po vsej Pragi vse tri dni velike slavnosti, gledališke predstave in zborovanja.

Nemcem je to velikansko slavlje češkega in drugih nemških narodov bilo trn v peti. Vrtali so in vrtali tako dolgo v vlado, da je izdala stroge odredbe. Dasiravno je vladal lep mir in ni prišlo do kakih demonstracij, vendar je vlada nasedla na dreganje Nemcev in je z vojaško silo nastopila proti slavnosti. Prepovedala je zadnji dan obhoda in zbiranje ter nošnje narodnih kard; zagrozila je celo, da zapre narodno gledališče. Krono vsemu pa je dala, ko je izdala prepoved izdaje „Narodnih Listov“. Slavnosti so se kljub nemško-vladnemu nasilju končale nad vse sijajno.

Lasje jih bolijo.

Nemcem se godi, kakor človeku, ki ga je prejšnji dan omamilo in opijanilo vino in ki ga naslednji dan, kakor pravi poljudni izraz, lasje bolijo. Grof Czernin je s svojim bojnim klicem proti Čehom in proti notranjim Masarikom popolnoma zamamil nemške nacionalce in radikale, da so na svojih Volkstagih kar divjali in rohneli ne samo zoper Slovane in zoper vlado, marveč tudi proti državi in dinastiji. Zunanji povod zato jim je bilo znano pismo našega cesarja, s katerim bi se naj dosegla nekaka orientacija o tem, ali in pod katerimi pogoji bi bili Francozi pripravljeni za mir. Czernin je, kakor je v zadnjem času uradno potrdil „Fremdenblatt“, ki je v bližnji zvezi z našim zunanjim ministrom, vedel za to pismo, je celo zadevo izprožil, pridobil za njo cesarja in cesarico, celo stvar vodil in celo Berlin obvestil o njej. Ko pa je potem cela zadeva vsled Clemenceaujevega razkritja postala javna, je Czernin, mesto da bi krono branil, odstopil. Nato se je začelo protidržavno in protidinastično divjanje radikalcev in

vsenemcev. Po razkritju „Fremdenblatta“ pa je prišel maček.

Dajmo o tej zadevi besedo krščansko-socialnemu „Grazer Volksblattu“, ki piše dne 17. majnika. „Čuden slučaj, ker je Czernin odstopil v tistem času, je obdal njegovo osebo z gloriolo mučeništva in okolnost, ker je govoril v svojem zadnjem govoru krepko besedo zoper Čeha, je bil nadaljni vzrok, da se padeč grof Czernina označi tako, kakor če bi bil nemški narod v Avstriji dobil kak sunek. Vsled neravnosti, nezadovoljstva širokih krogov je bila lanka igra, po govoricah in neumnem govoričenju zapeljano ljudstvo spraviti v strastno razburjenje.

Nemška inteligenca je zopet enkrat temeljto nasedla in radikalni elementi se smejijo v pest, da se jim je tako izborna posrečilo zapeljati te ljudi in spraviti vse slabe lastnosti po koncu. Ker so odrekla vsa uradna mesta, je imelo to še drug žalostni nasledek: Nositelj krone je bil potegnjem v prepričljiv in ljudje, ki se bojijo svetlobe, so izkoristili to zmešnjavo, da sejejo nezaupanje in še kaj hujšega. Pri tej priliki se nam je nudil žalostni prizor, da so začele omahovati, jadikovati in z ramo migati osebe, ki so slovesno prislegle kroni zvestobo in udanost, tako da si moramo misliti: Če se to zgodi na zelenem drevesu, kaj se še le zgodi na suhem?

In vsi tisti, ki bi naj krili krono, so raje molčali, ali so pa jecjali tako borne besede, da bi nam bilo ljubše, če bi bili ti ljudje lepo molčali. Ali so pa bila zadnja izvajanja ministrskega predsednika dr. pl. Seidler v stanu, izzvati kakoršnakoli vzemirjenja? Nismo slišali ne besede o vzrokih, kateri so poprejšnje leto vodili povzročitelje mirovnega koraka. Ali je morda celo sramotno, če se kaj podvzame, da bi se našel izhod iz te strašne svetovne vojne?

Dr. pl. Seidler je mislil, da je ukrenil vse, če je podal izjavo, da zagovarja cesarjevo pismo, čeravno ni bil odgovoren za nj on, ampak zunanjni minister. Če pa se je tako dolgo molčalo, — in celo na odgovornost, da se kroni zgodi krivica in da se može iz ljudstva speljajo na kriva pota, — potem bi pač bilo umestno vprašanje, kje tiče krivice, ki mirno gledajo, kako delajo hujšakači v Avstriji in iz katerikoli vzrokov opuščajo vse, le da bi ne ugasili tega svetovnega požara. Obžalovati je pa, da grof Czernin po trditvah očitnega lista našega zunanjega ministristva, ki so bila v ogrskem državnem zboru potrjena, ni bil popolnoma nedolžen Navskrižja v mnenjih, ki so povzročila vzhodna vprašanja, so onemogočila, da bi krona še nadalje ž njim (s Czerninom) skupno delovala.

Najbolj občutno vprašanje je bil mirovni poizkus leta 1917. In v tej zadevi je vendar bil ene misli s svojim cesarjem in tako bi bil imel dolžnost, v trenutku, ko se je zacelo napadati, stopiti v javnost in s svojim telesom ščititi cesarja. Tega pa grof Czernin ni storil. Ker je pa to opustil, je greh, ki se ga ne more nikdar dovolj obsojati.

**Slovinci, Slovenke,
darujte za Tiskovni dom!**

Nemčija in Avstrija.

O pogajanjih v nemškem glavnem stanu je razpravljala ogrska državna zbornica v seji dne 15. t. m. Grof Mihael Karolyi je namreč vložil to interpelacijo: 1. Je-li ministrski predsednik voljan izjaviti, česa so se tikali razgovori, ki so se vršili v Berlinu v zvezi z obnovitvijo zavezniške pogodbe in kakšne politične, gospodarske, finančne in vojaške konvencije so se jemale v poštev. 2. Je-li ministrski predsednik voljan, dati pomirjevalno izjavo, da se bodo pogodbe predložile tudi zbornici, da se o nas ne bo razsojevalo brez nas? 3. Prosim za uraden odgovor ministrskega predsednika, je-li smatra bivšega zunanjega ministra grofa Czernina odgovornega za znano pismo Njegovega Veličanstva, odposlanega princu Sikstu Parmskem, ker je odgovorni zunanji minister poznal namen princa Siksta in je njegov namen tudi odobraval, da bi dosegel zblížanje med vojujočimi se državami, in ker je nadalje grof Czernin vodil to zadevo in je bil on tudi tisti, ki je vzbudil pozornost na princa Siksta Parmskega, in končno, ker so tudi v Berlinu po njem izvedeli za to dejstvo in ker zahteva ustava, da mora odgovorni minister kriti nositelja krone in ne narobe.

Utemeljuje to interpelacijo, je grof Karoly izjavil, da zveza z Nemčijo sloni na avtomatičnem podaljšanju in bi bilo torej popolnoma odveč, če bi se sklenile nove pogodbe. Pri sedaj se vršilih razgovorih gre očitno za popolnoma nove pogodbe, ki popolnoma vežejo monarhijo tudi za časa vojne in sicer v gospodarskem, finančnem in vojaškem oziru. On je proti ustanovitvi kake Srednje Evrope kakor i proti temu, da bi se sklenila vojaška konvencija. On in njegova stranka si žele v vojaškem in v gospodarskem oziru neodvisno Ogrsko. V zadevi pisma želijo interpelant, da ministrski predsednik pojasni vlogo grofa Czernina glede tega vprašanja.

Na interpelacijo je odgovoril ministrski predsednik dr. Wekerle sledeče: Glede vprašanj interpelanta morem na kratko povdarjati uradni komunicirane

ki je bil objavljen v informacijo javnosti po sestanku dne 12. maja, ki se pa sicer ni vršil v Berlinu, kakor se glasi v interpelaciji, ampak v nemškem glavnem stanu.

Medklic poslanca Lovaszy (Karolyjeva stranka): Ta komunike ne vsebuje ničesar!

Ministrski predsednik Wekerle nadaljuje: Ljudi ne more vsebovati več, kakor je bilo v njem. Dejstvo je, da so se povodom obiska Njegovega Večanstva vršili pogovori o skupnih vprašanjih, ki se tičejo Ogrske, Avstrije in Nemčije, in ti pogovori so dovedli do sklepa, da se naj med nami obstoječe zavezniško razmerje nadaljša in sicer se naj poglobi za daljšo dobo. Vlada sta prišla do sklepa in sta se zedinila o tem, da bosta svojim vladam naročila, da naj pričnejo tozadevne dogovore ter da se naj sklenejo pogodbe in sicer v konkretni obliki. Čez te dogovore n' prišlo dosedaj do nobenih pogodb, pač pa se bodo v kratkem pričela tozadevna pogajanja in mislim, da bo javno mnenje na Ogrskem splošno odobravalo, če se našim interesom tako zelo odgovarjajoče razmerje, ki se je ravno v zadnjem času v interesu Ogrske otneslo tako dobro, še podaljša in poglobi.

Medklici: Kaj se pravi: poglobiti?

Ministrski predsednik: Odgovorim takoj. Najpoprej se bo obnovilo zavezniško razmerje. Zelo naravno je, da se bo raztezalo tudi na taka posamezna vprašanja, ki so z zavezniškim razmerjem v neposredni zvezi. Omenilo se je tudi vojaško vprašanje. A vendar še ni to nobena vojaška konvencija, toda naravno je, da bo tudi prišlo do gotovih vojaških pogodb. (Veliki nemiri na skrajni levoici.)

Medklic grofa Kaľoyja: Za časa vojne?

Ministrski predsednik: Tudi za časa vojne lahko pride do pogodb, ki se tičejo enotnega postopanja, oboroževanja, ki pa niso v nobeni zvezi z organizacijo armade ali s kaj sličnim. Interpelant naj bode prepričan, da bomo v vsakem oziru vzdržali po koncu našo samostojno pravico razpolaganja. Kar se dostaje gospodarskega zblizanja, si more poslanec-interpelant predstavljati to le tako, da govori vselej o Srednji Evropi. Toda Srednja Evropa, ta pojem je zelo obširen. Da je gospodarsko zblizanje ali ožja zveza gospodarskih odnošajev zelo zaželena in je tudi možna, pač nihče ne tači, toda ponavljam, ne da bi pri tem v kakšnemkoli oziru bila prizadeta naša pravica odločevanja. Sicer pa naj bo poslanec prepričan, da glede teh gospodarskih vprašanj ne bomo postavili zbornice pred izvršeno dejstvo, marveč da bo veljavnost pogodbe odvisna od sklepa zbornice.

Interpelant je tudi govoril o vojnih ciljih in o poljskem vprašanju. Je zelo naravno, da se bo tudi glede poljskega vprašanja doseglo popolnoma sporazumno postopanje, ker so se vršila posvetovanja tudi o takih političnih vprašanjih, ki se tičejo Avstro-Ogrske in Nemčije. Kar se pa dostaje vojnih ciljev, se o takih ni govorilo. V splošnem vendar ne more biti nobenega govora o vojnih ciljih. Naše skupno zavezništvo je zavezništvo za mir in obrambo, ki ni naperjeno na vojne cilje, marveč ravno na to, da se ohrani v vsakem oziru mir, zavezništvo, ki pogloblja naše odnošaje in ki more ustvariti med nami ožjo zvezo, ne bo pa v nobenem oziru ovira, da se ne bi pridružili takozvani zvezi narodov. Vzrok je ta, da si ustvarimo čisto obrambno zvezo, ki naj ima namen, da se ohrani mir.

Na zadnje interpelantovo vprašanje odgovorim prav kratko. Priznam, da je zasebno pismo Njegovega Veličanstva povzročilo zlasti v Nemčiji neko gotovo vznemirjenje, zlasti zaradi tega, ker je bilo v bistvenih delih potrjeno in napačno tolmačeno. Ker sem si pa dovolil naglašati v poslanski zbornici, da je bilo to zasebno pismo deloma popolnoma potrjeno, torej to pismo ne more biti povod za kako vznemirjenje. Smelo trdim, da je vsled tega popravka tudi v Nemčiji glede tega zasebnega pisma popolnoma izginilo vsako vznemirjenje in s tem smemo smatrati zadevo kot popolnoma rešeno. Kar se dostaje vprašanja, ali je zunanji minister odgovoren za kraljeva dejanja, vzdržujem nespremenjeno, da je vlada brezpogojno odgovorna za kraljeva dejanja. Mislim, da tudi zunanji minister tozadevno ne bo zavzel kakega nasprotnega stališča.

Medklic poslanca Lehnerja: Tajil je, da bi bil kaj vedel o tem zasebnem pismu.

Ministrski predsednik Wekerle: Rekel je le, da o kakem zasebnem pismu ni vedel ničesar. Ni pa tajil, da se ne bi bili vršili pogovori s prince Sikstom. V kolikor so bili ti pogovori političnega značaja, pa prevzame sigurno tozadevno politično odgovornost bivši zunanji minister. O kakem drugem stališču zunanjega ministra glede teh pogovorov in glede tega pisma mi pa ni nič znanega.

ra v Trbovljah naslednjo brzozavko: „Shod prepovedan. Skupna manifestacija se nam prepovedala, skupna ideja se nam ne more vzeti. Dr. Korošec.“

Štajercijanci pri cesarju. Nemški listi poročajo, da bo dne 25. maja ob 11. uri dopoldne sprejel cesar 100 nemških in nemčurjskih županov iz Štajerske in južnih dežel. Protestirati hočejo proti ustanovitvi Jugoslavije in zahtevati, da morajo slovenske pokrajine ostati vedno pod nemško nadoblastjo. Mi pa pravimo, da Nemcem in nemčurjem njih romanje ne bo čisto nič pomagalo. Jugoslavija prihaja ...

Tolovajstva nemškutarjev v Mariboru — dr. Verstovšekova družina v nevarnosti. Mariborskim nemškutarjem se še mora dobro goditi. Bogatá okolica jih zalaga z živili, da še ne čutijo pomanjkanja, ker bi sicer ne hodili nasičeni tolovaji ponoči po ulicah razprajat in razbijat šipe pri Slovencih. Na binkoštno soboto on 18. do 19. maja ponoči so se valile cele tolpe mestnih nemškutarjskih postopačev po ulicah, prepevali in motili javni mir. Pred hišo poslanca dr. Verstovškega so se ustavili, zapel »Wacht am Rhein« in lučali kamenje v šipe. Štiri šipe so pobili; 2 velika kamna sta priletela v spalno sobo, v kateri spijo gospa in otroci. Le slučaj in velika sreča je bila, da ni bil nikdo zalet. Lahko bi se bila zgodila največja nesreča. Po celem mestu so slišali ljudje razgrajače, le slavna mariborska policija ni ničesar opazila in ničesar slišala. To so sadovi sklepov mestnega odbora, ki odreče vsako odgovornost od sebe in uspehi delovanja župana dr. Schmiderja in dr. Mravlagga.

Velik shod Družmirji pri Šoštanjju. Dne 30. maja ob 4. uri popoldan se vrši velikanski shod v Družmirju v prostorih g. Ivana Gregorevčiča. Govorili bodo poslanci dr. Verstovšek in drugi. Cela Šaleška dolina se pripravlja na shod; priglajajo se udeležniki iz Savinjske in sosedne Mislijske doline, ker trdijo, da ravno sedaj v tih časih shod ne sme zaostati za žalskim. Če bode le mogoče, pride tudi načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec.

Napovedana vladna odredba o razdelitvi okrožij na Češkem še ni izšla.

Namesto krone — marka. Nemški listi poročajo da se na merodajnem mestu bavijo z mislijo odpraviti v Avstro-Ogrski kronsko veljavo in upeljati nemške — marke.

Cesar in cesarica se mudita te dni v Bolgariji, odkoder sta se peljala v Carigrad. V Zofiji je bil sprejem zelo sijajen. Bolgarski kralj Ferdinand ni prišel sam k sprejemu, temveč je poslal princa Borisa in Cirila. Cesar Karel je dne 18. t. m. dospel v bolgarski stan, kjer ga je sprejel kralj Ferdinand. Cesarica Zita je ostala v Zofiji, kjer je v družbi z grofom Burianom obiskala bolnišnice. Dne 18. t. m. ponoči sta cesar Karel in cesarica Zita odpotovala v Carigrad.

Pismo našega cesarja v angleški zbornici. V angleški zbornici je vprašal poslanec Runeiman Balfourja, ali je francoska vlada pismo, ki ga je pisal cesar Karel princu Sikstu Bourbonskemu, pokazala razven angleškemu ministrskemu predsedniku še tudi vladam drugih držav, zlasti Ameriki in Italiji in iz katerega vzroka so padla mirna pogajanja v vodo, mogoče celo iz vzroka, ker Francija zahteva Alzacijo in Loreno? Balfour je odgovoril, da angleški vladi ni nič znanega o kakih mirovnikih pogajanjih in da bi Anglija nikdar ne bila odklonila resnih mirovnikih razgovorov ter da je bilo pismo cesarja Karla zasebno pismo, kojega vsebina je bila naznanjena tudi Wilsonu ter tudi Italiji. Francija ni nikdar zahtevala, da bi ji Nemčija odstopila Alzacijo in Loreno, ampak samo francoske dele teh dveh dežel, sicer je pa bilo pismo cesarja Karla tako, da ni nudilo nobene možnosti za mirovna pogajanja, kar je obžalovati, kajti angleška vlada želi iz srca, da bi bil konec svetovne vojske ter da je vedno dostopna za mirna pogajanja.

Sodba nemških profesorjev o Nemčiji. Dunajski list „Zeit“ poroča iz Bostona v Severni Ameriki: „Profesorji nemške narodnosti na ameriških visokih šolah so se v posebni izjavi izrekli za Wilsonova načela in proti vlogi, ki jo v sedanji vojni igra Nemci-

ja!“

Kako ravna Anglija s katoliškimi Irce? Ker je Anglija tudi za Irsko uvedla splošno vojaško dolžnost, je hudo zavrelo po vsej Irski. Da si Anglezi pomagajo iz te zagate in iz nevšečnega položaja, so kratkoma lo pozapri vse voditelje katoliških Ircev. Dosedaj so pozapri 280 moških in 33 ženskih oseb.

Tedenske novice.

Na znanje. Ker stavni stroj dva dni in tudi snoči ni deloval, nam pri najboljši volji ni bilo mogoče spraviti vse važnejše novice v list.

Sv. birma v celjski dekaniji se vrši: v opatijski cerkvi sv. Danijela v Celju dne 29. junija (praznik sv. Petra in Pavla), v Marijini (nemški) cerkvi v nedeljo, dne 30. junija, v Žalecu v pondeljek, dne 1. julija. Birmanci iz sosednih župnij pridejo v Celje ali v Žalec ali tudi v St. Jurij ob južni žel. dne 5. ali 6. junija, ali v mesecu juliju v braslovski dekaniji.

Duhovniške vesti iz Koroške. Konkurne izpita za župnike delajo te dni sledeči častiti gospodje: li. Beirer, provizor v Dobriču, Eberhard Oton, mestni kaplan v Beljaku, Gril Pavel, kaplan v Smihelu pri Pliberku, Joisten Joža, kaplan v Lipi nad Sachsenburgom, Kuhling Janez, provizor v Gorjanah, Rohraeher Andrej, kn.-šk. dvorni kaplan v Celovcu, G. Schneider, mestni kaplan v Smartnu v Beljaku, St. Schweiss, mestni kaplan v St. Andražu v Labudski dolini, Thoman Kazimir, kaplan v Starem dvoru. — Za župnika v Ettendorfu je imenovan o. Albert Müller, provizor ravnotam.

Briksenski škof dr. Egger umrl. Dne 17. maja je nagloma umrl v visoki starosti 85 let briksenski knezoškof dr. Franc Egger. Dan pred smrtjo je še delil zakrament sv. birmе. Pokojni škof je bil vnet pastir svojih škofljanov in nekdanj plodovit in temeljit bogoslovni pisatelj.

Odlikovanje. Nadvojvoda Franc Salvator je v priznanje zaslug za Rdeči križ podelil srebrno častno kolajno z vojnim okrasom č. g. Francu Schreiner. Župniku v St. Ilju pri Velenju.

Generali-Slovinci. Feldmarschallantom sta imenovana naša rojaka generalni major Gustav Globčnik ml. Vojka (rodod iz Rajhenburga na Slovenskem Štajerju) in generalni major Rihard Jeleničič. V mornarici sta imenovana Slovenca, kapitana linijskih ladij Vid pl. Vončina ter Pavel Štupar konfreadmiralom.

Naš vojni minister — generalni polkovnik. Cesar je imenoval našega vojnega ministra in generala pehote barona Stöger-Steinerja za generalnega polkovnika.

† Levoslav Perko, znani kipar pri Sv. Trojici v Slov. g. je dne 18. maja po dolgi in mučni bolezni preminul. Z njim izgube Slov. gorice zavednega narodnjaka in pospeševatelja krščanke organizacije; ter priznanega umetnika. Svetila mu večna luč!

Iz učiteljske službe. Na dvorazrednici pri Sv. Kungoti na Pohorju je razpisano mesto učiteljice; prošnje do 31. maja.

Iz učit. službe. Na petrazredni ljudski šoli v Velenju je razpisano mesto nadučitelja; prošnje do dne 15. junija. — Na enorazrednici pri Sv. Miklavžu pri Slovenjgradu je razpisano mesto učitelja-šolskega vodje; prošnje do dne 1. junija.

Iz notarske službe. Za notarja v Mariboru je na mesto umrlega notarja Hanssa imenovan bivši slovenjebistriški notar dr. Herrman Wiesthaler.

Iz davčne službe. Za davčne upravitelje so imenovani sledeči davčni oficijali: Franc Zuza, Ivan Stanic, Ignac Žnidaršič, Alojzij Valant, Lovro Kuharič, Edvard baron Gutschreiber, Anton Jargl, Filip Slavič, Adolf Rajšp, Franc Gril, Franc Bobič, J. Cepin, Franc Konrad, Friderik Mikl, Franc Pihler, Stefan Šuc, Jernej Videmšek, Karel Vizjak, Janez Vidmar, Jožef Kaje in Jožef Sprah.

Zahvala g. državnemu poslancu dr. Benkoviču. Visoko čislani g. poslanec! Poduradniki rudnikov v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju se Vam iskreno zahvaljujemo, da ste nas zastopali pri pritožni komisiji dne 6. maja t. l. v Gradeu in da ste tako s svojim vplivnim zastopstvom izdatno pripomogli k gmotnemu in splošno socialnemu izboljšanju našega položaja. Vi ste edina naša zaslomba in up, ki smo ga stavili v Vas, je bil kakor vidimo, popolnoma upravičen. — Prosimo Vas le še uljudno, da nam ohranite še v bodoče naklonjenost in nam ne odrečete podpore, kadar je bomo potrebni. Obenem tudi prosimo, da blagovolite še nadalje zasledovati našo pritožbo glede nedeljskega počitka in nadur. Mi Vam pa zagotavljamo, da se zavedamo, da je sedanja pridobitev dalekosežnega pomena za nas in naše družine in uverjeni bodite, da Vam bomo za Vaš plemeniti trud iz srca hvaležni. — Poduradniki v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju.

Rodoljubi, spominjajte se slovenske šole v Mariboru!

Politične vesti.

Dr. Korošec socialnim demokratom v Trbovljah. Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec je poslal vodstvu socialdemokratskega političnega odbo-

Bratovščina N. lj. Gospe presv. Srca pri obč. oo. frančiškanih v Mariboru obhaja dne 31. majnika svoj glavni praznik. Služila se bo velika sv. maša na čast N. lj. Gospe, ki se imenuje „upanje obupajočih in priprošnjica v najtežavnejših zadevah“, za vse ude mariborske bratovščine in njihove zadeve. Udi naj se na ta praznik pripravljajo z devetdnevnico. Novi udi se vsak čas tudi pisмено sprejemajo.

Za slovensko šolo v Mariboru so nadalje darovali: Janko Krušič, vojni kurat na Dunaju, 122 K; profesor dr. M. Potočnikova družina v Kranju mesto evetja na grob gospej Ani dr. Kacovi v Mariboru 20 K; Ivan Vodlak pri Sv. Lenartu 10 K; Milka Langer v Družmirju 10 K; Anton Haler v Brežicah 5 K; Hinko Skore, kaplan v Ribnici, 15 K; Jakob Kosi, župnik pri Sv. Lenartu nad Laškim, 10 K; Anton Hohnjec, c. kr. učitelj v Mariboru, 20 K; Posojilnica v Konjicah 300 K; dr. Florijan Kukovec v Slov. Bistrici 20 K; Franc Gerec, irgovec v Pišecah, 20 K; Nežika Kregar pri Sv. Petru na Medvedovem selu, nabrala v veseli družbi v domači gorci 35 K. — Darovi se pošiljajo na naslov: Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru, šolski odsek.

Železniška proga Kahira—Palestina. Iz Kahire se poroča, da je novi železniški most čez Sueski kanal že dogotovljen. Dne 15. maja je vozil prvi vlak iz Kahire v Egiptu do Jeruzalema. Železniška proga je velike važnosti ne samo v vojaškem oziru za Angležce, ampak tudi v splošno svetovnem prometnem in trgovinskem oziru. Železniški most čez Sueski kanal je baje pravi čudotvor angleških inženirjev.

Pegasti legar. V Lebringu je nek vojak umrl na pegastem legarju.

Mlekarska zadruga v Hočah pri Mariboru se je glasom sklepa občnega zbora dne 12. maja 1918 razdružila. Izvolili so se trije gg. likvidatorji (Vernik, Frangež, Kmetec), ki imajo nalogo, da se premoženje hoke mlekarnarje prdajo in sicer potom licitacije. Drazba premicnin se vrši v nedeljo, dne 26. maja 1918. Začetek ob 2. uri popoldne. Prodalo se bo: vozove, mize, stole, mlekarsko posodo, veliko železja, zofe itd. Drazba se vrši na licu mesta v Hočah pri Mariboru. Drazba se ponovi naslednjo nedeljo, dne 2. junija. Kupci se vabijo!

Požrtvovalnost slovenskih občin. Da se izognejo nasilni rekviziciji in da zadostijo svoji domoljubni dolžnosti, so, kakor izvemo, mnoge slovenske občine mariborskega okraja prostovoljno zbrale pri občanin večino zahtevanega zrnja skupaj. Mnogi so dali res zadnjo trohico zrnja, samo da so rešeni nasilne rekvizicije. Župani in člani občinskih odborov so hodili od hiše do hiše ter so tako zbrali v množinah po 5, 10, 20 kg toliko, kar je zahtevalo okrajno glavarstvo. Kljub vsej požrtvovalnosti slovenskega kmetijskega ljudstva pa bodo prišli nemški listi z nesramnimi trditvami, češ: slovenski kmetje skrivajo žito in nočejo oddati državi ničesar. Proti takemu nesramnemu postopanju vsenemških zagrizencev našodločneje ugovarjamo. K vsenemcem se Slovenci ne bomo šli učit ne patriotizma in tudi ne požrtvovalnosti za domovino. Vsenemci so tudi tisti, ki odobrujejo, če se iz zasedenih ozemelj spravlja živila v Nemčijo.

Kako se rekvirira? V občino Kumen na Pohorju je nedavno prišla rekvizicijska komisija, komisija, ki jo je vodil c. kr. komisar dr. Terglav. Poselnik g. Skerbinjek je pokazal komisij svoj skedenj in shrambo za seno. Člani komisije so naj prvo pogledali prvi del skednja, potem pa je dr. Terglav „odkril“ še drugi del skednja, na katerem je našel „skrito“ več stotov sena. Tako je tudi zapisal v zapisnik. Jasno je, da g. Skerbinjek ni skrnil sena, saj ga niti ne more skriti. Celotno pokazal je komisiji, kjer je seno. In kljub temu je zapisal dr. Terglav v zapisnik: „Skrilo seno.“ Kakšne posledice bi imel poselnik, če bi obveljala komisarjeva, si lahko mislimo. Člani komisije so protestirali proti takemu postopanju uradnega komisarja in v znak protesta niso hoteli podpisati dotičnega zapisnika. Za zadevo se bomo zanimali.

Draga galica v Ptujju. Kakor lansko leto, tako je tudi letos modra galica, ki jo oddaja ptujski okrajni zastop, najbolj draga. V Ptujju stane galica letos zopet 4 K 1 kg, dočim jo drugi okraj oddajajo po 3 K 65 v do 3 K 70 v. To je zopet Orničovo napredno gospodarstvo, katero ptujski „Stajere“ vedno tako hvalisa.

Vinogradniki, peronospora je tu! Vinogradnik iz št. Petra pri Mariboru nam poroča, da se v vlažnih legah že pojavlja peronospora. Da se dragocen nastavek grozdja ne uniči, je treba takoj pričeti s škropljenjem. Zamuditi ne smemo nobenega trenutka. Kjer se župani niso poskrbeli za galico občanom — naj to takoj storijo!

Nova bolezen na krompirju. Na krompirju se je pojavila lansko leto in letos nova bolezen: rak. Ta bolezen se je zanesla v Avstrijo iz Nemčije. Fozna se po izjedkah in bulah na koreninah, gomoljih in steblih. Ta bolezen popolnoma uniči krompirjev zavod. Ker je bolezen nalezljiva, je treba velike pazljivosti, da se ne razširi. Najboljše sredstvo proti razširjenju te bolezni je odstranitev takih gomoljev in grmov, kjer se opaža taka sumljiva bolezen. Vsak sumljiv slučaj se naj takoj naznani poljedelskemu ministrstvu. Vpošljejo se naj tudi napadene korenine, gomolji in steblija.

Prenarejena določila glede nadomestnih konj. C. kr. poljedelsko ministrstvo je določilo, da dobi tisti, komur je poginil na licitaciji kupljen, za vojaško službo nezmožen konj, drugega, ako mu je ta poginil v teku treh tednov po prevzetju (dosedaj je bila ta-le doba določena na 14 dni). Nadomestnega konja mora pa kupec vzeti najdalje v treh mesecih po nakazilu. Čas se šteje od dne, ko je dobil kupec obvestilo, da dobi nadomestnega konja. Po treh mesecih ugasne pravica do nadomestila.

Dopisi.

Maribor. Mestni svet je odbil prošnjo g. Goleca za gostilniško koncesijo v njegevi hiši v Tegethofovi ulici. Kot Slovenec se zdi g. Golec mestnim očetom premalo — zanesljiv.

Ruše. V nedeljo, dne 5. t. m., smo imeli prilično spoznati, kako malo narodne odločnosti in zavezanosti je med nami. Pod pokroviteljstvom stavbnega vodstva tvornice za dušičnate snovi, se je vršila v gostilni Jožefa Mule veselica in ker bi bila udeležba same nemške gospode od tvornice pač malo preveč neznaatna, so skrupcali vabila v nekaki slovenščini, in jih poslali tudi slovenskim ruškim rodbinam — v nekatere hiše so šli gospodje celo osebno vabiti. In „narodno zavedni“ Rušani so se s par izjemami vsi odzvali. Naša „narodna“ dekleta so celo sodelovala pri prodaji cvetk. — ~~.....~~

Št. lj v Slov. gor. Prihodno nedeljo, dne 26. maja po večernicah imamo v Slov. domu zopet predstavo s petjem. Gostje iz domače in sosednjih župnij, dobrodošli.

Sv. Lenart v Slov. gor. Licenciranje in premiranje marijadvorskkih bikov se vrši v torek, dne 28. t. m., ob 9. uri popoldne, na dvorišču gospe Arnuš pri Sv. Lenartu.

Središče. V nedeljo zvečer je v šolskih prostorih priredil g. učitelj Franjo Serajnik umetniški koncert (petje mešanega in moškega zbora, solospeli in muzikalne točke na gosli s spremljevanjem klavirja), katerega čisti dobiček se porabi za spomenik padlim junakom iz središke župnije. Koncert je ob obilni udeležbi zelo dobro uspel.

Središče. Občine naše župnije so prostovoljno skupaj spravile tiste množine zrnja, ki so jim bile predpisane od okrajnega glavarstva. Središki prevzemalec žita pa nekaterim posestnikom ni plačal zrnja po zvišanih cenah ampak po starih nizkih cenah, tako da imajo posamezniki precejšnjo škodo. In še iz drugega vzroka se pritožujejo naše gospodinje. Dasiravno so oddale zabelo in slanino že meseca decembra, še do sedaj, ko je minilo že pol leta, ni notenega plačila. Slanina se jim je zaračunila po 7 K 40 v. kilogram — po mestih je pod 40 K kilogram ni nikjer dobiti, — a sedaj se jim še ta malenkost ne izplača! Ali veljajo predpisi glede ločnosti samo za vas?!

Iz ormoškega okraja. Naše gorice tudi letos lepo kažejo, da je upati zopet najboljše vinske trgatve, če ne bo vremenskih nezdod. Žal, da je obiskala toča že nekatere kraje in je n. pr. Vinski vrh in Brebrovnik močno oklestila.

Sv. Trojica v Halozah. Dne 26. maja, t. j. na trojičko nedeljo, je tukaj posebna slovesnost. Dekliška Marijina družba si je umislila društveno bandero, katero bode ta dan slovesno blagoslovljeno. Prišel bo slavni in mnogočastiti organizator slovenske mladine g. dr. Josip Hohnjec iz Maribora, kateri je tukaj ustanovil Marijino družbo in bo tudi blagoslovil njej bandero.

Slov. Bistrica. Na splošno zahtevo zavednih Slovencev se bo vršil v kratkem v Slov. Bistrici velik manifestacijski shod za Jugoslavijo in prosimo vse narodnjake, da že sedaj agitirajo od hiše do hiše za veličastno udeležbo. Žene in dekleta, možje in fantje, glejte, da boste tisti dan vsi pokazali našim tlačiteljem in vladi našo pravo narodno voljo! Čas shoda se bo še pravočasno naznanil.

Slov. Bistrica. Učiteljica na slovenski šoli gospodična Lercher, in gospa Pichler, žena tukajšnjega davčnega voditelja, še vedno nista odložile odborništva pri nemškem Schulvereinu. Stavimo torej zoper poklicanim oblastem javno vprašanje, če smejo uradniki na slovenskih tleh sodelovati v društvi, ki imo edini namen je boj proti slovenskemu domačemu ljudstvu?

Slov. Bistrica. Lokalna železnica na glavni kolodvor je zopet za nekaj časa popolnoma ustavljena in sicer zato, da so lahko na našo progo postavili odvišne prazne in polne vagona, da imajo talov zopet kaj dela. Pri kmetu rekvirirajo zadnje bilke sena, tu pa stojijo celi vagoni sena na prostem, izpostavljeni slabemu vremenu. To zastavljanje proge pa je gotovo tudi iz prometnih ozirrov čisto nepotrebno, in bi isto mestna občina s primernim posredovanjem prav lahko preprečila, ako bi se količkaj brigala za blagor svojih občanov. Ker pa imajo mestni očetje vsi konje, železnice ne pogrešajo, za druge ljudi jim pa n' mar. Res smo radovedni, koliko časa bodo Bistričani še mirno gledali to zanikrno nemčursko gospodarstvo. Slišimo pa, da so si nemčurji radi tega na clčini že precej hudo v laseh.

Studence pri Poljčanah. V nedeljo, dne 26. t. m., se vrši po rani službi božji v Studenicah velik shod. Govori poslanec Franc Pišek o sedanem političnem položaju, nadrevizor Vladimir Pušenjak pa o gospodarskih zadevah. Slovenci iz Dravinjske doline vsi na shod! Posebno župnije Studence, Makole in Poljčane naj bodo mnogobrojno zastopane na zborovanju!

Konjice. Tudi naša tržka občina je pripadljala za drugimi „nemškimi“ občinami in protestirala proti jugoslovanski deklaraciji. Ker je našim nemškonacionalnim, vojašcine oproščenim tržanom dolg čas, jim pustimo to veselje. Izvršitve jugoslovanske deklaracije ne ustavi nobena sila, najmanj pa kakšna nemškutarska gnezda. — Od dne 15. t. m. vozi zopet jutranji vlak dnevno do Poljčan k poštenu vlaku na Celje. To zvezo je kmetsko prebivalstvo najbolj rabilo, toda južna železnica je nekaterim nemškonacionalnim tržanom na ljubo do sedaj rajši vpeljala popoldanski vlak k brzovlakom in opustila depoldanskega. Za kmeta, ki se ne vozi na sprehod, kakor konjiška gospoda, popoldanski vlak k brzovlakom ni posebne važnosti. — Nemškonacionalni blagajničarki v Poljčanah, ki se rada zadira na kmetsko ljudstvo, ki noče razumeti slovenskega jezika, priporočamo tepše obnašanje, ker bi drugače bili primorani jo naučiti, kaj je dostojnost!

Trbovlje. Dne 6. t. m. so imeli poduradniki iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja razpravo o svojih pritožbah pri pritožni komisiji v Gradeu. Zahtevali so, da se jim zviša plača na 200% na podlagi sedanje plače, ki znaša povprečno 149 K in da se jim še posebej plača nedeljsko delo in nadšiht. Omenili pa treba, da so imeli že od meseca junija l. l. 90% vojne doklade; samo vojna doklada se naj bi spremenila v draginjsko doklado in zvišala na 100%, drugih 100% pa naj pride k plači. Pri pritožni komisiji je zastopal poduradnike državni poslanec dr. Benkovič in trije poduradniki. Prišlo je do poravnave in dosegli so sledeče: 150% zvišanja sedanjih službenih prejemkov; od tega pride 20% za zvišanje prave plače, 130% pa draginjske doklade na podlagi dosedajnega plačila. Tožba glede separatnega plačevanja nedeljske službe in nadšiht se je umaknila s pridržkom, da se zopet vložijo, samo v drugi obliki, kajti poduradnikom ne gre toliko za to, da jim plačajo nedelje, marveč za to, da bi imeli deleže proste. G. državni poslanec dr. Benkovič je velikodušno odklonil vsako plačilo v denarju za svoj trud, marveč naročil, naj rajši darujemo 50 K za dr. Krekov spomenik, 50 K za Slovensko Stražo in 50 K za Ciril-Metodovo družbo. Na lastno inicijativo pa darujemo za dr. Krekov spomenik 100 K, tako da bo darovano skupno 200 K v priznanje zastopanja g. dr. Benkoviča.

Trbovlje. Stavbinska zadruga Lastni Dom v Trbovljah sklicuje svoj redni VIII. občni zbor v nedeljo, dne 26. maja, ob 3. uri popoldne, v prostorih Društvenega doma s sledečim sporedom: 1. Pozdrav načelnika in čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročila načelnika in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1918. 4. Volitev enega člana v nadzorstvo. 5. Služajnosti. Ako bi ta občni zbor zaradi premajhne udeležbe ne bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje z ravno istim dnevnim redom in pri vsaki udeležbi drug občni zbor, kateri bo sklepčen pri vsakem številu navzočih članov. Prosiyo se vsi člani, ki imajo deleže, da se polnoštevilno udeležijo tega občnega zbora. — Načelstvo.

Za slovensko šolo v Mariboru so nadalje darovali: Učiteljstvo ljudske šole v Št. Juriju ob Ščavnici 100 K; Marija Čiček v Hočah 10 K; Jur Benzenšek, župnik v Čadramu, 100 K; Jožef Trdin v Ugovskih gori 20 K; Ivan Lamprecht v Janževem vrhu 100 K; Lojzek Pinter mlajši v Slov. Bistrici nabral v veseli družbi na Videžu 61 K; Hinko Šiško v Selcah pri Sv. Lenartu 20 K; A. Marinc v Oberlaa pri Dunaju 20 K; Jakob Zemljčič v Radencih 20 K; Leopold Erzlin, vojni kurat v Celovcu, 5 K; Jan. Gradenhnik v Vajngu 100 K; Ignacij Supanič v Vajngu 100 K; iz pušice v Narodnem domu v Mariboru 31.73. — Darovi se pošiljajo na naslov: Moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru — šolski odsek.

Za slovensko šolo v Mariboru so nadalje darovali: Upravništvo „Slov. Naroda“ 186.42 K; učiteljstvo šole pri Sv. Antonu v Slov. gor. 20 K; Josip Kolman, ognjičar pri 6-29 bateriji v Zalogu 50 K; Hermina Štarcl v Sevnici nabrala v svoji gostilni 43; Ludovik Smole v Sevnici 20 K; Frančiška Zaveršnik v Brežicah 5 K; iz Ljutomera mesto venca na grob g. nadučitelja Fr. Schneider, kaplan Andr Lovrec 20 K; učiteljica Minka Sever 10 K; učiteljica Josipina Wessner 6 K; kaplan Matija Zadravec 5 K; ravnatelj Janez Robič 5 K; učiteljica Julia Robič 5 K; učitelj Jan Baukart 4 K; učiteljica Leonida Herzog 3 K; učiteljica Matilda Mihalič 2 K; Janez Fikfak v Marija Pušcavi 40 K; gospa Perše na Činžatu 2 K; gđe. Tilka Korman na Kumenu 20 K; rodbina dr. Rudolfa v Konjicah in sicer gospa Josipina Rudolf 20 K; zastavnik Ivo Rudolf 10 K; nadporočnik Vladimir Rudolf 10 K; poročnik Duš. Rudolf 10 K; poročnik Janko Rudolf 10 K. — Darovi se pošiljajo na naslov: Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru, šolski odsek.